

دیدگاه

ممنوعیت زنده‌گیری پرندگان شکاری

سیروس کریمی*

■ پرندگان شکاری در رأس هرم غذایی چرخه طبیعت قرار دارند. در چرخه طبیعت که بدون دخالت انسان در گردش است، موجودات علف‌خوار از گیاهان و رستنی‌ها تغذیه می‌کنند و خود این موجودات علف‌خوار غذای موجودات گوشت‌خوار را تشکیل می‌دهند. یکی از منابع غذایی پرندگان شکاری پرندگان دانه‌خوار هستند، از جمله راسته گنجشک‌سانان، کیوترسانان، بلبل‌ها، سارها و… اگر جمعیت پرندگان شکاری کم شود، جمعیت پرندگان دانه‌خوار افزایش یافته و تبدیل به یک آفت می‌شوند و به باغ‌ها، نخیلات و مزارع کشاورزی حمله می‌کنند و باعث ضرر و زیان‌های اقتصادی در کشاورزان، باغداران و دامداران می‌شوند.

یکی دیگر از منابع غذایی پرندگان شکاری، جوندگانی مثل موش‌ها و خرگوش‌ها هستند. اینها نیز در صورت کاهش جمعیت پرندگان شکاری تبدیل به آفت شده و با خوردن ریشه غلات و صیفی جات خسارتی را به دنبال دارند.

منبع دیگر تغذیه‌ای پرندگان شکاری مارها و مارمولک‌ها هستند که افزایش جمعیت این خزندگان در صورت کاهش جمعیت پرندگان شکاری برکسی پوشیده نیست. همچنین پرندگان شکاری از حشراتی مثل ملخ‌ها تغذیه می‌کنند که جمعیت این گونه در سال‌های اخیر رشد بی‌سابقه‌ای پیدا کرده و زیان‌های فراوانی را به مزارع کشاورزی وارد کرده است.

در قانون اساسی ایران طبق اصل پنجاهم اشعار می‌دارد «در جمهوری اسلامی، حفاظت محیط‌زیست که نسل امروز و نسل‌های بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می‌گردد. از این رو فعالیت‌های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط‌زیست یا تخریب غیرقابل جبران آن ملازمه پیدا کند ممنوع است.» بنابراین قانون اساسی، حفاظت از محیط‌زیست را وظیفهٔ احاد مردم می‌داند.

در قانون مدنی ایران نیز که در سال ۱۳۰۷ هجری شمسی به تصویب رسیده است در ماده «۱۸۲»، قوانین شکار و صید را طبق نظامنامه مخصوص صید و صید

که بعدا به تصویب می‌رسد، می‌داند. این ماده به همراه ماده «۱۷۹» قانون مدنی اولین احکام قانونی در باب شکار محسوب می‌شوند.

آیین‌نامه‌هاو تصویبنامه‌های قانون شکار از این سال شروع و اصلاحاتی در سال‌های ۱۳۲۷، ۱۳۳۵ و ۱۳۳۸ در آن صورت گرفت و در سال ۱۳۴۶ قانون شکار و صید شامل ۳۱ ماده تصویب شد. این قانون در سال‌های ۵۲ و ۷۵ اصلاح شد. طبق تبصره ۲ ماده «۱۳» قانون شکار و صید «هر کس مبارزه به زنده‌گیری، شکار، خرید، فروش، حمل، نگهداری و صدور پرندگان شکاری از قبیل شاهین، بجرى، بالابان و دلپچه کند. علاوه بر محکومیت به حداکثر مجازات مقرر در ماده «۱۳» به جزای نقدی از یکمیلیون و ۸۰۰ هزار ریال تا ۲۰ میلیون ریال محکوم خواهد شد.»

ماده «۱۳» قانون شکار و صید اشعار می‌دارد، هر کس مرتکب اعمال زیر شود به مجازات حبس از ۹۱ روز تا سه سال یا جزای نقدی از یکمیلیون و ۸۰۰ هزار ریال تا ۲۰ میلیون ریال و در صورت تکرار به هر دو مجازات محکوم می‌شود.

همچنین سازمان حفاظت محیط‌زیست طبق بند ت ماده «۳» قانون شکار و صید اقدام به تعیین انواع جانوران وحشی، حیوانات حمایت‌شده و حفاظت‌شده و در معرض خطر انقراض کرده است که به استناد مصوبه ۱۶۸ شورای عالی حفاظت محیط‌زیست، مورخ ۷۸/۶/۳ راجع به تعیین گونه‌های جانوران وحشی مشمول قانون شکار و صید و طبقه‌بندی آنها پرندگان شاهین، بجرى و بالابان و فهرست گونه‌های در معرض خطر انقراض و همچنین تمامی پرندگان شکاری در فهرست گونه‌های حمایت‌شده و حفاظت‌شده قرار گرفته‌اند.

همچنین سازمان طبق بند ج ماده «۳» قانون مذکور اقدام به تعیین بهای جانوران وحشی را لحاظ مطالبه ضرر و زیان کرده که به استناد مصوبه شماره ۱۷۰ مورخ ۷۹/۳/۱۱ شورای عالی حفاظت محیط‌زیست با اصلاحات بعدی راجع به بهای جانوران وحشی از لحاظ مطالبه ضرر و زیان بهای انواع شاهین، بجرى، بالابان (چرخ)، طرآن و لاپسین ۱۲۰ میلیون ریال و بهای دلپچه‌ها، کور کورها، سقزرها انواع ترنای و لیل ۱۶ میلیون ریال است.

همچنین طبق ماده «۶۸۰» قانون مجازات اسلامی «هر کس برخلاف مقررات و بدون مجوز قانونی اقدام به شکار یا صید حیوانات و جانوران وحشی حفاظت‌شده [حمایت‌شده] کند به حبس از سه ماه تا سه سال یا جزای نقدی از یک و نیممیلیون ریال تا ۱۸ میلیون ریال محکوم خواهد شد.»

پرندگان مهاجر شکاری در فصل پاییز به دلیل غریزه طبیعی‌ای که دارند و نیز به دلیل شرایط بد آب و هوایی (دمای زیر صفر و یخبندان) و کمبود غذا در مرزهای شمالی مثل صحرای سبیری، قفقاز، ارمنستان، ترکمنستان و کشورهای آسیایه میانه چند ماهی را به ایران ما مهاجرت می‌کنند و در زیستگاه‌های کشور حضور دارند و پس از طی این دوره با سرد شدن هوا در زمستان و اواخر پاییز و شروع باران‌های پاییزی به مسیر مهاجرت خود ادامه داده و به طرف مناطق گرم‌تر از جمله آفریقا حرکت می‌کنند و در نهایت در فصل بهار برای زادآوری به شهرهای شمالی و مرزهای شمالی رفته و در آنجا زادآوری می‌کنند و بازهم همین چرخه ادامه پیدا می‌کند. پس بایباید طبق سنت‌های نیاکان و اجداد جنوبی‌های خونتگرم میزان‌های خوبی برای این میهمانان خسته و ناخوانده باشیم.

❖ **کارشناس محیط‌زیست استان بوشهر**

ریشه

هر ساله فصل سرما که از راه می‌رسد دسته‌های بی‌شماری از انواع پرندگان، مهاجرت به مناطق گرم‌سیری زمین را آغاز می‌کنند و به حکم غریزه ده‌ها هزار کیلومتر بال می‌زنند تا شاید مکان و ماوای امنی برای زمستان‌گذرانی خود در عرض‌های جغرافیایی پایین‌تر بیابند. تالاب‌های استان‌های شمالی ایران نیز یکی از مهم‌ترین مناطق زمستان‌گذرانی پرندگان مهاجر در کشور ما محسوب می‌شوند که متأسفانه هر ساله شمار این پرندگان در این مناطق کاهش می‌یابد. شکار و صید بی‌رویه، تخریب زیستگاه‌ها و تغییر کاربری این راضی به کشاورزی و اجرای طرح‌های توسعه‌ای ناپایدار در حریم زیستگاه‌ها از مهم‌ترین دلایل کاهش جمعیت پرندگان مهاجر در ایران است که در این میان شکار و صید بی‌رویه توسط مردم و شکارچیان محلی نقش بارزی در این کاهش جمعیت دارد.

دامگاه فریدونکنار؛ قتلگاه میلیونی پرندگان مهاجر

دامگاه فریدونکنار که در نزدیکی شهر فریدونکنار در استان مازندران واقع شده یکی از مهم‌ترین قتلگاه‌های پرندگان مهاجری است که این منطقه را برای زمستان‌گذرانی خود انتخاب می‌کنند، غافل از اینکه بدن نحیف آنها که روزهای متمادی رنج سفر چندهزار کیلومتری را متحمل شده، قرار است لقمه‌ای شود برای سرفره‌های بی‌برکت برخی ایرانیان. به این ترتیب دامگاه‌های فریدونکنار هر ساله شاهد زمین گیر شدن و کشتار شمار زیادی از پرندگان مهاجری است که توسط عده‌ای صیاد محلی به دام افتاده و از بین می‌روند.

فریدونکنار که در فهرست تالاب‌های بین‌المللی قرار گرفته و یکی از مهم‌ترین مناطق زمستان‌گذرانی پرندگان مهاجر است، از جمله مناطق تحت حفاظت محیط‌زیست است که سازمان محیط‌زیست تا به‌حال نتوانسته آن‌طور که باید و شاید مدیریت خود را بر نحوه و میزان قانونی شکار و صید در این منطقه اعمال کند. با اینکه دامگاه‌های فریدونکنار تنها زیستگاه درنای سبیری در ایران محسوب می‌شود اما همین یک عدد درنای سبیری باقیمانده هم که اکنون دو سال است به تنهایی عزم سفر به فریدونکنار می‌کند، از گردن شکارچیان در امان نمانده به طوری که دوستداران طبیعت و افراد محلی چندین پیش‌گزارش دادند که یک شکارچی به قصد کشتن این پررنده به سمتش شلیک کرده که البته گلوله به درنای سبیری اصابت نمی‌کند هر چند اداره کل محیط‌زیست استان این خبر را تکذیب می‌کند اما واقعیت این است که عزم و اراده‌ای جدی برای حفظ گونه‌های در خطر انقراض نه فقط در بین مردم که حتی در سازمان محیط‌زیست هم وجود ندارد و گونه‌ای که اکنون سال‌هاست بازار فروش پرندگان فریدونکنار در یک‌دُمی تابلوی شکار ممنوع سازمان محیط‌زیست (!) آغاز به کار کرده و حتی در همین بازار کوچک محلی انواع گونه‌های پرندگان مهاجر به فروش می‌رسد، بدون آنکه نظارتی فعالیت این افراد و گونه‌های صیدشده توسط سازمان محیط‌زیست صورت گیرد.

به گفتهٔ فعالان محیط‌زیست هر ساله بالغ بر ۵۰۰ هزار پرند

مهاجر در همین بازار سنتی محلی به فروش می‌رسد.

اما تـرـآـدی اصلی که در دامگاه‌های فریدونکنار رقم می‌خورد، سال‌هاست که دل بسیاری از دوستداران طبیعت را به درد می‌آورد. اینجا برخلاف دیگر تالاب‌های شمالی ایران، کمتر نشانی از تیز و گلوله است؛ هر چه است تورهایی است که برای گرفتن پرندگان کار گذاشته است تا بعد سر بریده شوند یا زنده به فروش برسند. گاه صحنه‌ها چنان زجرآور است که اگر

چند سالی است که در خیرها، از مرگ‌ومیر مرموز یک گونه خاص ماهی در دریاچه زریوار گفته می‌شود اما عامل اصلی مرگ‌ومیر آنها روشن نیست. عوامل فیزیولوژی و اکولوژی

چنان دست به دست هم داده‌اند که ماهی با مقاومت بالا در برابر آلودگی، دمای پایین و اسیدی بودن آب، در این دریاچه تلفات داشته باشد. این موقعیت چه پرسش‌های علمی را در کنارمان دست‌نخورده باقی گذاشته است؟ می‌توان فرض کرد که به‌صورت طبیعی مرده باشند؟ ماهیان بر خلاف تصور رایج موجودات پیچیده‌ای اند؛ اکوسیستم‌ها هم.

در فاصله سه کیلومتری شهر صدساله مریوان در درای میان کوه‌های پوشیده از درخت‌های بلوط، زالزالک و گلابی وحشی، دریاچه‌ای یک میلیون ساله یکی از منحصربه‌فردترین اکوسیستم‌های آب شیرین را در جهان به وجود آورده است. به گفته خیرالله مرادی رییس اداره کل محیط زیست استان کردستان در سال ۱۳۸۵ به خیرگزاری میراث فرهنگی: «طبق برآورد ما این تالاب سالانه به‌طور مستقیم بیش از یک میلیارد تومان بهره اقتصادی برای استان در بر دارد که بیش از ۴۲۰ میلیون تومان آن از فروش ماهیان تالاب است.»

این فعالیت‌های شیلاتی در دریاچه از دیرباز با صید ماهیان بومی، به ویژه سیاه‌ماهی‌ها وجود داشته است. شرکت شیلات – که از سال ۱۳۳۲ دومین صنعت ملی شده ایران به حساب می‌آمد– سال‌های ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۰ در سد سنگسر و پل آستانه برای حفظ ذخایر با ارزش ماهیان خاویار و پرورش کپور ماهیان، کارگاه‌هایی را برای پرورش ماهی برا کرده بود اما برای افزایش صید و میزان اشتغال در جامعه حاشیه دریاچه زریوار، نسخه دیگری اجرا شد. از سال ۱۳۵۶ که کپور ماهیان پرورشی به دریاچه معرفی شدند تاکنون ماهی آمور سفید، کپور آینه‌ای، کپور معمولی، کپور غلغلوآر، گاموزیا آفینیس و کاراس به عنوان گونه‌های غیربومی به مجموعه ماهیان بومی دریاچه (سیاه‌ماهی خالدار، سیاه‌ماهی معمولی،

محیط زیست

هرساله ۵۰۰ هزار پرنده مهاجر در دامگاه‌های فریدونکنار کشتار می‌شود

مسئله مهاجران خسته

مژگان جمشیدی

سهرمه‌ها، گنجشک‌ها، سینه‌سرخ و… استفاده کرده‌اند و بهانه‌شان هم این بوده که این پرندگان کوچک، گندمهایی را که آنها برای صید اردک‌ها توزیع می‌کنند می‌خورند به این‌ترتیب کل اکوسیستم در فریدونکنار آماج حملات صیادان قرار گرفته و این جای بسی نگرانی است. این در حالی است که این منطقه پتانسیل تبدیل شدن به یکی از بهترین و کامل‌ترین سایت‌های پرندنگری جهان را دارد.

به گفته او در حال حاضر فقط بازار فروش پرندگان فریدونکنار اقدام به فروش پرندگان به صورت همه‌روزه نمی‌کند بلکه حتی اطراف ورودیه بازار ماهی فریدونکنار هم انواع پرندگان مانند آنقوت، فلامینگو، قو، قرقاول، شاهین‌ها و… به صورت مخفی به فروش می‌رسد. در حالی که هر دو این بازارها نیازمند نظارت دقیق‌تری هستند تا حداقل بشود مانع صید پرندگان حمایت‌شده یاغیر گوشتی شود.

الله‌قی به «شرق» گفت: من فکر می‌کنم یکی از مهم‌ترین اقداماتی که از طرف ما باید انجام شود اطلاع‌رسانی برای جلوگیری از مصرف گوشت این پرنده‌ها در بین مردم و رستوران‌هاست. ما در هیچ کجای دیگری از ایران شرایطی که در شمال ایران وجود دارد را نداریم، وجود توریست‌های فراوان، باغات مرتکب، شالیزارها، نهالستان‌ها و باغات گل و بهر‌همندی از شرایط آب و هوایی مناسب هموطنان شمالی را از نظر معیشت تامین می‌کند و دیگر نیازی به صید پرندگان احساس نمی‌شود آن‌هم در حالی که صید از دریا اینقدر گسترش یافته که خزر را از پا درآورده دیگر صید پرندگان چه توجیهی دارد؟ کوشان مهران، کارشناس تنوع زیستی و از فعالان محیط‌زیست تنکابن نیز به شرق می‌رشد: وضعیت در همه جای مازندران همین گونه است به‌طوری‌که تا ۱۵ سال پیش در

گزارشی درباره دلایل مرگ‌ومیر ماهیان در دریاچه زریوار

معمای زریوار

حمید وکیل

مارماهی و عروس ماهی) افزوده شده‌اند. افزون بر این ماهی‌ها یک گونه میگوی غول‌پیکر آب شیرین نیز به دریاچه معرفی شده است.

دکتر عبدلی استاد دانشگاه شهید بهشتی می‌گوید: «گونه‌های غیربومی اکنون یکی از چهار چالش اصلی محیط زیست به شمار می‌رود. یعنی معرفی گونه‌های غیربومی در کنار گرمایش زمین و بهره‌برداری نادرست انسان، حفاظت و تنوع زیستی را به خطر انداخته است. از نظر دکتر عبدلی معرفی گونه‌های غیربومی برای هیچ اکوسیستم‌ایی در ایران قابل توجیه نیست. به گفته ایشان: «از آنجا که خود اکوسیستم تولید طبیعی دارد، به جای افزایش تولید ماهی‌های بومی، با افزودن گونه‌های دیگر، ما درواقع تنها سهم تولید را تغییر داده‌ایم. با این کار سهم تولید ماهی‌های دیگر کم می‌شود و سیستم طبیعی به هم می‌خورد.» در سال ۱۳۷۱ و هم‌زمان با انتقال بچه ماهی کپور به دریاچه زریوار کاراس نیز به صورت ناخوسته وارد دریاچه شده است. با وجود مقاومت بالای این ماهی به آلودگی، اسیدی شدن، دمای پایین آب، در زریوار دوبار تلفات دارد.

مرگ زمستانه

زریوار دریاچه در بهار

نگاه سبز

اجلاس اقلیمی دوربان

درد مشترک انسان و زمین

محمد جهانشاهی*

■ انسان قرن بیست و یکم، نسبت به اجداد دیروز و کهن خود زندگی رویاگونه و فانتزی‌ای را تجربه می‌کند. اما تنوع چالش‌های آن که متناسب با زندگی امروزی آن است، در بسیاری موارد لذت دستاوردهای کنونی را با طعم تلخ و گاه ناگواری به حسرت می‌نشاند و انگار کفه راحتی و ناراحتی بشر همواره سرنوشت ساکنان زمین را تحت تاثیر شرایط متناسب به هر دوره قرار داده است. آن زمین بی‌پایان و آن بستر مرموز و توت‌زده که محل انتقام و قهر خدایان دیروز بود، اکنون با جمعیتی نجومی که از هفت‌میلیارد نفر می‌گذرد، به نان دهکنده جهانی خولده می‌شود. اگر دیروز آن‌طرف کوه‌ها، رودخانه‌ها، دشت‌ها و دریاها مقاصد دست‌نیافتنی بود، امروز صدها و میلیون‌ها کیلومتر دورتر از این کره خاکی رصد می‌شود. نظام‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، علمی و… تصویر غیرقابل تصویری را برای آن بشر ساده‌زیست و آن جزو لانفک طبیعت به نمایش گذارده است. اما در این بین هنوز بخش زیادی از جامعه بزرگ در دوره‌ای که زمین و آسمان به تسخیرش درآمده است، با مشکلات فراوانی دست و پنجه نرم می‌کند. بیش از دومیلیارد نفر تحت تاثیر انرژی‌های ناپاک مورد تهدید هستند و مشکلات عمده‌ی دیگری چون تغییرات آب و هوایی و چالش‌های زیست‌محیطی در کنار جنگل‌ها، دیکتاتوری‌ها و مشکلات اقتصادی، قحطی، بیماری‌ها و… گرداگرد این کره دامن بخش قابل توجهی از ما را گرفته است. متأسفانه اگرچه بخش اعظم مشکلات، دامنگیر همگان است و مرزهای سیاسی و جغرافیایی ملت‌ها را درمی‌نورد اما گستردگی جمعیت‌ها، تفاوت دیدگاه‌ها و فرهنگی‌ها و از همه مهم‌تر ترجیح منافع گروه‌ها و کشورها بر منافع عمومی همه ساکنان زمین، باعث عدم توافق و همبستگی کشورها برای غلبه بر بسیاری از چالش‌هاست که درد مشترک انسان امروز محسوب می‌شوند. طبق قرن گذشته و به خصوص چهار دهه اخیر و در لایه‌ای دستاوردهای غرورآفرین انسان، نگاه‌ها به سمت و سوی اشتکالاتی که در مسیر پیشرفت زندگی انسان بود، جدیت پیدا کرد. توسعه صنایع و ماشین‌آلات و افزایش جمعیت، فشار بر منابع طبیعی را برای تولید انرژی و مواد اولیه افزایش داد. تحت تاثیر همین رشد فزاینده، مشکلات تازده‌ای سر باز کردند که ناگهان به عنوان چالش‌های مهم و غیرقابل انکاری ذهن بخش‌هایی از جوامع بشری را به طور عام و ناخستمان و متخصصان را باطلوع خاص معطوف خود داشت. تغییرات آب و هوایی به خصوص انتشار گازهای گلخانه‌ای و گرم شدن زمین در شکلی که تعادل سیستماتیک جوی را در اطراف کره‌زمین دچار بحران و دستخوش تحولاتی کرد که آینده نسل بشر و محیط‌زیست اطراف آن، در کل کره‌زمین را با تری‌دیده‌ای فراوانی همراه کرده است. آب نداشتن توده‌های یخی قطب شمال، توفان‌های قارهای، آتش‌سوزی‌ها، خشکسالی‌های متوالی، سیل و سونامی، نمونه‌ای از این دست محسوب می‌شوند که همه در سایه گرم شدن کره‌زمین است. پیش‌بینی‌های IPCC (دفترجهانی تغییرات آب و هوایی) حاکی از افزایش دمای زمین از ۱/۸ درجه به چهار درجه سانتیگراد تا اواخر قرن حاضر است؛ گرمایشی که ناشی از فعالیت‌های انسانی و انتشار گازهای گلخانه‌ای است.

از ابتدای ۱۹۹۰ که کنوانسیون تغییرات اقلیمی جهان (unfccc) به منظور بررسی و کنترل این تغییرات در سازمان ملل تشکیل شد و کمی بعد در ریودوژانیرو برزیل پیمانی با همین نام یعنی «پیمان ريو» با حضور ۱۵۴ کشور جهان در آن راستا منعقد شد تا اواخر نوامبر (اوایل آذرماه) یعنی چند روز پیش که «دوربان آفریقای جنوبی» میزان صدها چهره علمی و فعال زیست‌محیطی و سیاسی دنیا را پیش از ۱۱۷ کشور جهان بود، حساسیت‌های بیشتری در این رب جوامع مختلف شاهد هستیم؛ حساسیتی که همواره تحت تاثیر شرایط کشورهای بزرگ توسعه‌یافته یا کشورهای بزرگ می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

است که بتوانند از فصلی به فصل دیگر روزگار بگذرانند، نمی‌توان بدین‌وقت که علت مرگ ماهی تغییر فصل باشد. ضمن آنکه به گفته دکتر عبدلی «تلفات کاراس جای دیگری دیده نشده اما مشابه این رخداد برای ماهی دیگری به نام گاموزیا پافینیس در دریاچه چخانور در شهر کرد افتاده که دلیل آن هم مشخص نیست.»

مرگ بهاره

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

است که بتوانند از فصلی به فصل دیگر روزگار بگذرانند، نمی‌توان بدین‌وقت که علت مرگ ماهی تغییر فصل باشد. ضمن آنکه به گفته دکتر عبدلی «تلفات کاراس جای دیگری دیده نشده اما مشابه این رخداد برای ماهی دیگری به نام گاموزیا پافینیس در دریاچه چخانور در شهر کرد افتاده که دلیل آن هم مشخص نیست.»

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی که در قالب یک روش سنتی خونین به سمت پرندگان یرتاب می‌شود.

ماهیان در پایان زمستان به دلیل کاهش میزان تغذیه ضعیف می‌شوند. این در حالی است که با گرم شدن آب سوخت و ساز بدن افزایش می‌یابد و ماهی به انرژی بیشتری نیاز پیدا می‌دند. این مردم را به پرندنگری و عکاسی از آنها ترغیب کنند؛ عملی که در بسیاری از کشورهای جهان چرخ صنعت اکوتوریسم را به حرکت درآورده و میلیون‌ها دلار، عاید اقتصاد ملی و محلی کرده اما در ایران نه تنها خبری از پرندنگری نیست که سهم مهاجران خسته تنها گلوله‌های سریی است و توره‌های گسترده بر پهنه تالاب و چاقوهای پرنده صیادان و گاه توره‌های تیزی